

УДК 712

DOI <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2024.32.26>

РІЗНОМАНІТНІСТЬ СТИЛІВ САДІВ ТА ЇХ ОСОБЛИВОСТІ

Наумова Анна Сергіївна¹, науковий керівник – Гнатюк Лілія Романівна²

¹кафедра біології рослин

Київського національного університету

імені Тараса Шевченка,

Київ, Україна,

e-mail: reaaria777@gmail.com, orcid: 0009-0008-6247-366X

²кандидат архітектури, доцент,

доцент кафедри комп'ютерних технологій дизайну і графіки,

Національний авіаційний університет,

Київ, Україна,

e-mail: lilii.hnatiuk@npp.nau.edu.ua, orcid: 0000-0001-5853-9429

Анотація. Створення садів стало вже давно окремим мистецтвом. В пошуках себе, люди відтворювати власні ідеї та звичаї, що переплітались з природою. Різні народи поколіннями передавали власні традиції створення садів, що мали велике культурне та історичне значення. Різноманітні стилі з минулого і досі надихають багатьох сучасних садівників на відтворення рис, притаманним старим садам. Вивчаючи їх, з'являється розуміння основних закономірностей та сенсів, які були закладені нашими предками протягом усієї історії ландшафтного мистецтва та до наших днів.

Мета. Дослідити основні стилі та напрямки формування садів, визначити головні ознаки та особливості. Проаналізувати подальші тенденції розвитку.

Методологія. Включає аналіз літературних джерел та світлин, українського та іноземного досвіду у плануванні садів.

Результати. Проаналізовано різні стилі садів та їх значення. Вивчена історія їх створення, визначено основні ознаки та особливості.

Наукова новизна. Піднято питання актуальності самовираження через природні елементи у наш час. Охарактеризована роль зеленого простору навколо будинку та екологічного значення. Визначено основні значення стилів та тенденцій у ландшафтному дизайні.

Практична значущість. Ознайомлення з тенденціями та основами створення садів є важливим для аналізу та подальших досліджень. За наявними даними будуються більш сучасні методи та підходи у створенні дизайну, що має бути не тільки естетичним, а і функціональним. Результати можуть бути реалізовані при формуванні сучасних садів.

Ключові слова: сад, ландшафтний дизайн, стиль, формальні сади, неформальні сади, продуктивні сади, природні сади, рослини, озеленення.

ВСТУП

Перші сади використовувалися переважно як джерело сільськогосподарської продукції, а садові дизайнери прагнули поєднати дерева і трави, які б забезпечували їжею власників і громаду.

З плином століть сади набували певних релігійних конотацій і здебільшого розташовувалися всередині монастирських споруд. Ці сади часто були тихими, спокійними місцями, де ченці могли здійснювати свої релігійні практики. Хоча сади

слугували новій меті, вони залишалися джерелом їжі.

Історично сади різних епох спроектовані з урахуванням соціальних та розважальних аспектів і були місцями, де власники могли розважати гостей та відпочивати біля своїх володінь [3].

Сучасні сади все ще переймають багато стилів, які використовували попередні покоління, але часто з більш сучасним відтінком. Завдяки розвитку технологій з'явилося більше можливостей для створення нових підходів.

Якщо детально розглянути саму історію дизайну садів, то стає легше орієнтуватись у різноманітності багатьох сучасних стилів.

Вважається, що перші штучні сади були створені єгиптянами та персами. Розписи єгипетських гробниць, датовані приблизно 1500 роком до н.е., є найдавнішими свідченнями того, що сади використовувалися для декоративного садівництва та ландшафтного дизайну. Єгипетські сади, як правило, були формальними, симетричними і використовувалися для постачання продуктів харчування, таких як фініки, оливки і трави. Дизайн також включав кам'яні стовпи для створення алей [3].

У Вавилоні створено Вісячі сади Семіраміди в 650 році до н.е.; їх вважають одним із семи чудес стародавнього світу, але розташування залишається досі невідомим [12].

Перські сади організовано симетрично, уздовж центральної лінії. Місцеві використовували багато дерев у своїх садах, щоб приманювати дичину до цієї місцевості. Ще одна перська ідея полягала в тому, щоб огородити сад, будуючи стіни по периметру [3].

Грецькі об'єкти ландшафтно-архітектури в цілому органічно вписувалися в природне середовище і активно використовували його основні компоненти – рельєф і рослинність.

Сади епохи Відродження були ще невеликими за масштабом і позбавленими пишноти. Використовувалися скульптурні фонтани, лавки, боскети та горщики з лимонними деревами. На ранніх етапах скульптурні фонтани об'єднували більшість садових елементів, яких тоді було небагато. Над усім панували палаци та вілли. Тераси ще не були підпорядковані єдиній художній ідеї. Суцільність міських стін унеможлилювала розбиття садів у місті, і вони вперше з'явилися в передмісті (сади Боболі у Флоренції) та в сільській місцевості. Вже в давньоримських садах визнавали фігурну стрижку рослин і важливість води в садах. Звістку про перший дизайн декоративного саду в текстах доби відродження

знайдено в творі Альберті (1404–1472) «Десять книг з архітектури» [13].

Регулярні сади виникли в Західній Європі наприкінці XVI століття, успадкувавши симетричне планування вздовж головної осі ренесансного саду і підпорядкувавши кожен частину єдиній художній ідеї. Барокові сади активно втручаються в природне середовище, унікальним чином використовуючи рельєф місцевості, водні ресурси, ліси і рослини [11]. Паркові споруди, скульптури та квітники також активно використовувалися. На противагу цьому стилю були створені англійські сади, що імітували природні ландшафти, формували багатопланові пейзажні картини та зливалися з оточуючим середовищем.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Подібно до того, як мінімалізм в дизайні інтер'єру набув популярності в останні кілька років, мінімалізм в ландшафтному дизайні його так само наслідує. Як і модні тенденції, маятник популярності постійно рухається. Кріс Йогансен, власник CREATIVEscapes, пише, що сучасні мінімалістичні сади мають тенденцію дотримуватися однакових нейтральних кольорів і текстур у всьому ландшафті, з невеликою кількістю рослин для створення лаконічного, добре організованого ефекту. У сучасному стилі, як правило, домінують більш чіткі, чисті лінії, кути 90 градусів. Використовується багато контрасту, наприклад, поєднання чорного і білого кольорів. Також, помітна певна повторність елементів малюнка: форми, розміру чи кольору. І речі, безумовно, мають тенденцію бути або асиметричними, або симетричними для балансу [16].

Поряд з обмеженою кольоровою палітрою ландшафтні архітектори уважно ставляться до жорстких ландшафтних текстур, присутніх у саду. І Йогансен, і Крент Віланд з KWD Landscape Architecture кажуть, що порцеляна стає все більш популярною в сучасному дизайні. На відміну від звичайних парканів або каменю, дизайнери по всій країні використовують більші плити з більш гладкими текстурами та порцеляну, щоб акцентувати простір. Сучасний ландшафтний дизайн, також, має лінійний, геометричний вигляд. Вибір форм має вирішальне значення для того, щоб сад був однорідним, доглянутим і сучасним. Сьюзан Оптон, ландшафтний дизайнер Terrascapes Landscape Design, каже, що живоплоти та формовані кущі популярні для цього стилю озеленення [16].

На думку експертів у 2024 році будуть популярними екосвідомі, контейнерні, готичні

та футуристичні сади [15]. Сади-запилювачі вже кілька років популярні як спосіб зробити відкриті простори екологічно чистими та декоративними. Зараз люди намагаються застосовувати ідеї, які б могли зробити сади більш корисними, додаючи рослини, що продукують їстівні плоди, зменшуючи газони та використовуючи екологічні методи садівництва. Ця тенденція набула популярності, оскільки нове покоління стає більш екологічно свідомим. Сучасне покоління починає свідомо взаємодіяти з навколишнім середовищем та робити свій внесок у покращення планети.

В епоху менших дворів і більш урбанізованого життя контейнерне садівництво має перевагу, оскільки дає змогу розмістити багато рослин на невеликому просторі. Національна асоціація садівників виявила 200% зростання контейнерного садівництва за один рік і прогнозує, що ця тенденція збережеться. Підвісні контейнери, які не займають ні місця на підлозі, ні на терасі/патіо, є ідеальним вибором для економії місця [14]. Популярними, також, є в'юнки рослини. Підвішування рослин до стелі або встановлення їх на стіні дозволяє максимізувати життя рослин на клаптику простору, що цілком ефективно і зручно в міському середовищі.

Сади у готичному стилі популярними не так давно. Готика відноситься до ретро-стилю вікторіанської епохи, який надає саду більш похмурий та серйозний вигляд. Зазвичай, йому притаманні клумби з рослин червоного, темно-фіолетового та бордового відтінків у тінистому місці, підкреслюються вкриті мохом каміння або інші елементи. «Рослини варто лишати трохи неохайними. Зів'ялі листки та квіти лише доповняють картину», – йдеться у звіті Garden Media Group про тенденції 2024 року [5].

МЕТА

Дослідити основні стилі та напрямки формування садів, визначити головні ознаки та особливості. Проаналізувати подальші тенденції розвитку.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Сади є вираженням душі їх власників. Дизайн, насамперед, відштовхується від смаків кожної окремої людини. Французи кажуть, що сад – це продовження будинку, тобто, місце, де людина може відпочити та зібратись з власними думками, паралельно насолоджуючись природою. Але щоб створити справді естетичне та функціональне місце, для початку, треба визначитися зі стилем оформлення.

Наслідуючи зразки минулого, люди не рідко звертаються до формального стилю (рис. 1). Такі сади створені як вираження панування людства над природою, помітні риси простежуються в нав'язаній геометрії та структурі. Ця ідея сягає корінням у класичну архітектуру та дизайн, і багато найкращих історичних прикладів цього типу саду можна побачити у Франції та Італії [7].

Успішний формальний сад має збалансований дизайн, який часто досягається симетрією та чітко впізнаним планом або візерунком. Організовані навколо центральної осі або доріжки, формальні плани можуть зосереджуватися на ключовому вигляді самого саду із будинку. У великих садах може бути простір для кількох осьових маршрутів, які перетинають центральну доріжку, а іноді виходять у ширший ландшафт. Скульптура, вода або декоративне покриття також використовуються для виділення місць перетину цих маршрутів [10]. Сучасні формальні сади, особливо в міському середовищі, можуть не використовувати симетрію та бути більш інтроспективними, але ретельний баланс, чисті лінії та чіткий план залишаються важливими рисами. Геометрія формального саду контрастна і її легко визначити, але масштаб і збалансовані пропорції є ключовими факторами у плануванні. Вибір матеріалів при створенні, зазвичай мінімалістичний, часто обмежується лише використанням гравію і бруківки. Однак декоративні елементи, наприклад, цегла, як і раніше популярні, як і більш сучасні матеріали, такі як кортенова сталь, бетон, вапняк і композитний настил. Вода використовується або для віддзеркалення певного об'єкту, або для створення струменів і фонтанів [4].

Газони та живі огорожі традиційно є ключовими елементами насаджень у формальних садах, останні допомагають визначити простір, межі, та створювати партери.

Рис. 1. Приклад формального саду
Джерело: <https://www.sgd.org.uk/>

Сучасні інтерпретації також часто використовують стрижені рослини. Листки зазвичай мають ключове значення, а квітучі рослини використовуються у поєднанні з вічнозеленими, які забезпечують структуру та текстуру саду протягом усього року.

Неформальний сад – це сад, який повторює лінії та візерунки природних середовищ існування. Він значно відрізняється від формальних садів, які прагнуть вмістити природу в прямі лінії та геометричні структури. Популярність більш природних садів виникла в 1700-х роках із ландшафтним рухом у Британії [2]. В цих садах ще відчувалась прикладена людська рука, але виглядали вони вже більш природними. Для створення ідеалізованого та романтизованого пейзажу були навіть викопані озера та річки.

Проте рух мистецтв і ремесел кінця XIX століття привів у моду котеджний сад. Британський садівник Гертруда Джекіл особливо вплинула на те, щоб зробити неформальний стиль саду популярним, коли формальні вікторіанські сади вважалися кращими [1]. Вона та інші учасники руху мистецтв і ремесел зосереджувалися на природних матеріалах, виготовлених вручну навченими майстрами, у відповідь на раптовий бум масового виробництва у вікторіанську добу [9].

Ще однією рисою неформальних садів є те, що в них немає прямих доріжок, а також приналежних до них фокусних точок. Натомість використовуються вигнуті лінії (рис. 2). Масштаби неофіційних садів, як правило, тісні, іноді навіть обмежені для пересування, оскільки густі насадження можуть займати певну частину доріжок. Самосів заохочується, як і рослини, які можуть колонізувати щілини в бруківці. Живі огорожі часто використовуються для поділу саду, часто утворюючи серію закритих просторів з різними

Рис. 2. Приклад неформального саду
Джерело: <https://plantinfo.co.za/>

схемами посадки та окремою. Поєднання часто різноманітних, як правило, м'яких і буйних насаджень з формальними стриженними живоплотами та декоративним топіарієм призводить до одного з найбільш вдалих контрастів у цьому стилі дизайну [20].

Натуральні або ж природні сади не є чимось новим, адже впливові дизайнери з XVIII по XXI століття намагалися наслідувати природний світ різними способами. Сьогодні цей стиль зосереджується насамперед на стійкості, коли дизайнери використовують рослини та матеріали, які не зменшують світових ресурсів, що постійно скорочуються. Природний сад, як правило, включає перероблені та відновлювані матеріали та різноманітне поєднання рослин, які пропонують поживні плоди та середовище існування для дикої природи (рис. 3).

Започаткований наприкінці XX століття рух «Нові багаторічники», підтримуваний рослинниками, такими як Піт Удольф, підвищив інтерес до природних стилів садівництва та вплинув на багатьох сучасних дизайнерів [6]. Цей стиль імітує зовнішній вигляд диких рослинних угруповань і поєднує витривалі багаторічники з травами, узгоджуючи рослини з їхніми ділянками, щоб вони процвітали без потреби в догляді. Зовсім недавно британські, голландські та німецькі дослідження стійких рослинних угруповань також задали нові тенденції дизайну.

Більшість власників природних садів використовують органічний підхід у боротьбі зі шкідниками та хворобами, залучаючи біологічні засоби контролю та збалансовані екосистеми, а не хімічні пестициди [19]. Створене середовище існування зосереджене на підтримці місцевих видів та сприяє збільшенню біорізноманіття, що є ключовим для цих проєктів. Але такі сади не завжди поєднують

Рис. 3. Приклад природного саду
Фото: Carson Downing

виключно місцеві види. Неінвазивні екзотичні рослини також застосовуються, щоб справляти більше враження від оточення.

У великих природних садах часто використовуються екстенсивні насадження луків, які відтворюють вигляд природних середовищ існування, але включають принаймні деякі культивовані рослини [8]. Польові квіти та види, що приваблюють бджіл, можна також легко включити в менші простори, забезпечуючи різноманітні середовища проживання навіть у крихітних садах. Такі елементи, як ставки та зелені дахи, також є ключовими елементами.

Також, доволі відомими є продуктивні сади, що були ще у найдавніші часи піднесені до окремого мистецтва. До прикладу (рис. 4), в епоху Відродження у Франції деякі господарські рослини використовувались для створення живих орнаментів замість партерів [21]. Сади цього стилю сплановані на користь зручному вирощуванню поживної рослинності та мають тенденцію бути впорядкованими, з геометрично спланованими грядками та множинними доріжками для зручного доступу та обслуговування (рис. 5). Матеріали можуть бути різними, але часто є утилітарними, а не декоративними (якщо тільки сад не призначений як декоративний город). Типовими поверхнями є бетонні плити, цегляні доріжки або навіть утрамбована земля. Посадка змінюється залежно від сезону та може чергуватися, щоб зменшити ризик шкідників і хвороб і уникнути виснаження ґрунту, вирощуючи ті самі культури щороку [17].

Дизайн продуктивних садів сьогодні також включає оформлення і крихітних просторів, де фрукти та овочі вирощують у неформальних горщиках на патіо чи балконі. Низькі живоплоти також часто використовуються для запобігання

Рис. 4. Застосування господарських рослин у садах
Вілландрі, Франція

Джерело: <https://www.eyeofthedaydc.com/>

Рис. 5. Приклад продуктивного саду
Фото: Jonathan Raith Inc.

розповсюдження деяких трав, які мають тенденцію поширюватися, а для накопичення дощової води, необхідної для поливу. можуть використовуватися різноманітні садові ємності.

Проаналізувавши формальні, неформальні, природні та продуктивні сади, можна прийти до висновку, що з плином часу змінювались тенденції. З'являлись нові ідеї та заміняли старі. Формальні сади були показником влади та багатства власників у Західній Європі, що проявлялось у спробах виразити домінацію людини над природою. Тим часом, як неформальні сади навпаки почали підкреслювати розкіш самої природи, яка має свою довершеність без активного втручання людини. Природні сади стали новим етапом у створенні людством дизайну з самостійних фітоценозів з використанням лише природних матеріалів. Це показник того, як змінюється роль природи в очах людини.

ВИСНОВКИ

Досліджено, що ландшафтне мистецтво активно застосовується в вирішенні різних сучасних екологічних проблем. Наприклад, природні сади зосереджені на відновленні біорізноманіття та залучають лише природні або перероблені матеріали, що на 2024 рік є актуальним.

Формальні та неформальні сади використовуються у сучасному дизайні, але не рідко з використанням нових матеріалів та методів. Візуально дизайн може відрізнятися, здаватись більш мінімалістичним.

Крім цього, дизайнерські рішення не стоять на місці і в найближчому майбутньому можна чекати на нові стилі, які сформуються не лише з метою створення більш функціонального або естетичного простору, а й корисного для всього людства, що може стати предметом подальших досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

[1] A Brief Introduction to the Remarkable Garden Designer, Gertrude Jekyll. URL: <https://heritagecalling.com/2018/11/29/a-brief-introduction-to-the-remarkable-gertrude-jekyll/> (access 12.02.2024).

[2] A Guide to the English Landscape Movement. URL: <https://heritagecalling.com/2022/06/16/what-was-the-english-landscape-movement/> (access 12.02.2024).

[3] A History of Garden Design. URL: <https://neograss.co.uk/history-of-garden-design/> (access 10.02.2024).

[4] Chris Young, RHS Encyclopedia of Garden Design, 2023, p. 47

[5] Christianna Silva, The Goth Aesthetic Is Taking Over an Unexpected Space In 2024: Your Garden. URL: <https://www.bhg.com/goth-gardening-8417393> (access 10.02.2024).

[6] Christina Karras, How To Create A Dream-Like, Naturalistic Garden With The 'New Perennial Movement'. URL: <https://thedesigntfiles.net/2023/06/gardens-explainer-new-perennial-movement> (access 12.02.2024).

[7] Derek Plint Clifford, Garden and landscape design. URL: <https://www.britannica.com/art/garden-and-landscape-design/17th-and-18th-century-French> (access 11.02.2024).

[8] Design tips: How to get the untamed, naturalistic garden. URL: <https://www.totallandscapecare.com/business/article/15040494/how-to-create-a-wild-naturalistic-style-garden> (access 11.02.2024).

[9] Elements of an Informal Garden: Designing Your Dream Garden. URL: <https://www.coolgarden.me/elements-of-informal-garden-4036/> (access 12.02.2024).

[10] Formal Garden — Inspiring Garden Ideas for all Gardeners. URL: <https://www.gardenia.net/gardens/garden-styles/formal-garden> (access 10.02.2024).

[11] French formal garden. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/French_formal_garden (access 10.02.2024).

[12] Hanging Gardens of Babylon. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Hanging_Gardens_of_Babylon (access 10.02.2024).

[13] Italian Renaissance garden. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Italian_Renaissance_garden (access 10.02.2024).

[14] Kerry Smith and Mary Beth Musgrove, Container Gardening. URL: <https://www.aces.edu/blog/topics/landscaping/container-gardening/> (access 10.02.2024).

[15] Leanne Potts, Garden Trends That Will Be Everywhere in 2024. URL: <https://www.bhg.com/2024-garden-trends-8423522> (access 10.02.2024).

[16] Mackenzie Nichols, What Is Modern Landscape Design? Plus, How to Create the Trendy Look. URL: <https://www.bhg.com/modern-landscape-design-7571129> (access 10.02.2024).

[17] Nigel Boldero, Style Counsel: Productive Gardens. URL: <https://audaxdesign.org/2013/05/28/style-counsel-productive-gardens/> (access 12.02.2024).

[18] Косик О.І., Гнатюк Л.Р. Основи ландшафтної архітектури. навчальний посібник / Гнатюк Л.Р., Косик О.І. К.: КОМПРИНТ, 2020. 288 с.

[19] Rachel Mathews, Natural Garden Design Styles Vs Native & Wildflower Planting for Wildlife. URL: <https://www.successfulgardendesign.com/natural-garden-design-styles-vs-native-wildflower-planting-for-wildlife/> (access 12.02.2024).

[20] Shubham Semval, Difference between Formal and Informal garden. URL: <https://edukar.in/difference-between-formal-and-informal-garden/> (access 11.02.2024).

[21] Suzi Freitas, A Potager – Your French Kitchen Garden. URL: <https://www.eyeofthedaygdc.com/2018/02/potager-making-a-french-kitchen-garden/> (access 12.02.2024).

REFERENCES

[1] A Brief Introduction to the Remarkable Garden Designer, Gertrude. Retrieved from: <https://heritagecalling.com/2018/11/29/a-brief-introduction-to-the-remarkable-gertrude-jekyll/> (access 12.02.2024) [in English].

[2] Jekyll. Retrieved from: <https://heritagecalling.com/2018/11/29/a-brief-introduction-to-the-remarkable-gertrude-jekyll/> (access 12.02.2024) [in English].

[3] A Guide to the English Landscape Movement. Retrieved from: <https://heritagecalling.com/2022/06/16/what-was-the-english-landscape-movement/> (access 12.02.2024) [in English].

[4] A History of Garden Design. Retrieved from: <https://neograss.co.uk/history-of-garden-design/> (access 10.02.2024) [in English].

[5] Chris, Young (2023). RHS Encyclopedia of Garden Design, p. 47 [in English].

[6] Christianna, Silva. The Goth Aesthetic Is Taking Over an Unexpected Space In 2024: Your Garden. Retrieved from: <https://www.bhg.com/goth-gardening-8417393> (access 10.02.2024) [in English].

[7] Christina, Karras. How To Create A Dream-Like, Naturalistic Garden With The 'New Perennial Movement'. Retrieved from: <https://thedesigntfiles.net/2023/06/gardens-explainer-new-perennial-movement> (access 12.02.2024) [in English].

[8] Derek, Plint Clifford. Garden and landscape design. Retrieved from: <https://www.britannica.com/art/garden-and-landscape-design/17th-and-18th-century-French> (access 11.02.2024) [in English].

[9] Design tips: How to get the untamed, naturalistic garden. Retrieved from: <https://www.totallandscapecare.com/business/article/15040494/how-to-create-a-wild-naturalistic-style-garden> (access 11.02.2024) [in English].

[10] Elements of an Informal Garden: Designing Your Dream Garden. Retrieved from: <https://www.coolgarden.me/elements-of-informal-garden-4036/> (access 12.02.2024) [in English].

[11] Formal Garden — Inspiring Garden Ideas for all Gardeners. Retrieved from: <https://www.gardenia.net/gardens/garden-styles/formal-garden> (access 10.02.2024) [in English].

[12] French formal garden. Retrieved from: https://en.wikipedia.org/wiki/French_formal_garden (access 10.02.2024) [in English].

[13] Hanging Gardens of Babylon. Retrieved from: https://en.wikipedia.org/wiki/Hanging_Gardens_of_Babylon (access 10.02.2024) [in English].

[14] Italian Renaissance garden. Retrieved from: https://en.wikipedia.org/wiki/Italian_Renaissance_garden (access 10.02.2024) [in English].

[15] Kerry, Smith, & Mary, Beth Musgrove. Container Gardening. Retrieved from: <https://www.aces.edu/blog/topics/landscaping/container-gardening/> (access 10.02.2024) [in English].

[16] Leanne, Potts. Garden Trends That Will Be Everywhere in 2024. Retrieved from: <https://www.bhg.com/2024-garden-trends-8423522> (access 10.02.2024) [in English].

[17] Mackenzie, Nichols. What Is Modern Landscape Design? Plus, How to Create the Trendy Look. Retrieved from: <https://www.bhg.com/modern-landscape-design-7571129> (access 10.02.2024) [in English].

[18] Nigel, Boldero. Style Counsel: Productive Gardens. Retrieved from: <https://audaxdesign.org/2013/05/28/style-counsel-productive-gardens/> (access 12.02.2024) [in English].

[19] Kosyk, O.I., & Hnatiuk, L.R. (2020). Basics of landscape architecture. study guide / Hnatiuk L.R., Kosyk O.I. K.: KOMprint. 288 p. [in English].

[20] Rachel, Mathews. Natural Garden Design Styles Vs Native & Wildflower Planting for Wildlife. Retrieved from: <https://www.successfulgardendesign.com/natural-garden-design-styles-vs-native-wildflower-planting-for-wildlife/> (access 12.02.2024) [in English].

[21] Shubham, Semval. Difference between Formal and Informal garden. Retrieved from: <https://edukar.in/difference-between-formal-and-informal-garden/> (access 11.02.2024) [in English].

[22] Suzi, Freitas. A Potager – Your French Kitchen Garden. Retrieved from: <https://www.eyeofthedaygdc.com/2018/02/potager-making-a-french-kitchen-garden/> (access 12.02.2024) [in English].

ABSTRACT

Naumova A., Gnatiuk L. Variety of garden styles and their features.

The creation of gardens has long been recognized as a distinct art form. In their quest for self-expression, people have sought to recreate their own ideas and customs intertwined with nature. Across generations, various cultures have passed down their own traditions of garden creation, which hold significant cultural and historical value. Diverse styles from the past continue to inspire many contemporary gardeners to replicate similar environments. By studying them, we delve into the depths of our souls to fully grasp the patterns and meanings that have been embedded by our ancestors throughout the history of landscape art, extending to our present day.

Goal. *To explore the main styles and directions of the formation of gardens, to determine the main features and features. Analyze further development trends.*

Methodology. *The research includes analysis of literary sources and photographs, Ukrainian and foreign experience in garden planning.*

The results. *Different styles of gardens and their meaning are analyzed. The history of their creation is studied, the main features are characterized*

Scientific novelty. *Determination of the perspective of the development of new styles and trends in landscape design. Characterization of the role of green space around the house and ecological significance. Study of the relevance of self-expression through natural elements in our time.*

Practical significance. *Understanding the trends and fundamentals of garden creation is important for analysis and further research. Based on the available data, more modern methods and approaches are being developed in the creation of design, which should be not only aesthetic, but also functional.*

Keywords: *garden, landscape design, style, formal gardens, informal gardens, productive gardens, natural gardens, plants, landscaping.*

AUTHOR'S NOTE:

Naumova Anna, Department of Plant Biology, Taras Shevchenko National University, Kyiv, Ukraine, e-mail: reaaria777@gmail.com, orcid: 0009-0008-6247-366X.

Gnatiuk Liliia, Associate Professor of the Department Of Computer Technologies Of Design And Graphics, National Aviation University, Kyiv, Ukraine, e-mail: liliia.hnatiuk@npp.nau.edu.ua, orcid: 0000-0001-5853-9429.

Стаття подана до редакції 29.03.2024 р.